

Teksts un foto — Baiba Kļava

«Dieva griba pāri visam...»

Kāpēc ģenerālprokurors joprojām nav izmantojis tiesības ierosināt tiesā izbeigt Pirmās evaņģēliskās Jēzus draudzes darbību pēc tam, kad **bez mediku palīdzības Jelgavā draudzes namā nomira dzemdētāja un bērns?**

NEVIENS ilgi nenāk ārā no brūni krāsotās ko-ka mājas, un es baidos izķāpt no mašīnas, jo liels pinkains suns riņķo apkārt un neganti rej. Beidzot tomēr parādās puisis, ġerbies kreklā ar īsām piedurknēm. «Neviens no draudzes ar jums nerunās, tās būs kā aizslēgtas durvis,» jaunais virietis saka un atgriežas mājā pēc vīrsjakas.

Vīns pieder pie tās pašas draudzes, kam pievērsta plaša uzmanība pēc traģiskajām dzemībām Jelgavā. Tās pērn notika draudzes mājā un beidzās ar jaundzimušā un mātes nāvi, jo tuvinieki nesaуca mediku un tagad tiek tiesāti par neatļautu ārstniecību un nevarīga cilvēka atstāšanu bez palīdzības.

Pirmās evaņģēliskās Jēzus draudzes ēka nomālā vietā Alūksnes novada Pūzupos ir tikai viena no daudzajām. Ir noskaidroja, ka līdzīgas kopējās mājvietas draudzes locekļiem ir vismaz astoņās vietās Latvijā, arī Dzelzavas, Usmas, Lēdmanes un Krimuldas pagastā, bet Jelgavas novadā

Bērna līķi medikis atrada skapi, bet jau vairākas stundas mirušās mātes ķermenī — apsegta gultā

pat trīs: Kalnciems, Zaleniekos un Svētē. Pēdējā ir mājvieta arī draudzes garīgajam liderim Jānim Dāvidam, kurš pirms Ziemassvētkiem bija izsaukts liecināt tiesā, bet žurnālistiem nesmiedza nekādus komentārus un slēpās no kamerām zem pelēkas vējjakas kapuces.

Tiesī Dāvids, kā saprotams no liecinieku teiktā, draudzē liekot dēvēt sevi par «Svēto garu», ik pa laikam paziņo atklāsmes: kuram ir jāpārdod īpašumi, jāprecas vai jāšķiras, un uzturot arī aizliegumu iet pie ārstiem, tā vietā mudinot paļauties uz lūgšanām.

Lai gan šāda sludināšana ir jau beigusies ar divu cilvēku nāvi, šī draudze ar aptuveni 200 locekļiem joprojām turpina darbu. Vienīgais, kas atbilstoši likumam var tiesā ierosināt draudzes darbības izbeigšanu, ja tā ar savu mācību apdraud citu personu veselību, ir ģenerālprokurors. Ir skaidro, kāpēc tas nav izdarīts.

ĀRSTI NOZĪMĒ TICĪBAS VĀJUMU
Pēc draudzes mājā Jelgavā notikušajām dzemībām bērna līķi atrās palīdzības medikis atrada skapi, bet jau vairākas stundas mirušās mātes ķermenī — apsegta gultā. Mazulis dzemībū laikā nosmaka,

bet jaunās sievietes nāvi izraisīja krampji pēc smagas grūtniecības toksikozes. Tas noskaidrots kriminālmeklēšanā, un lietu jau izskata Jelgavas tiesa.

Apsūdzētie ir trīs draudzes locekļi, kas 14. maijā bija klāt Līvas Jēgermanes traģiskajās dzemībās — vīnas tēvs Valdis Simsons, vīrs Renārs Jēgermanis un draudzes garīgā līdera sieva Solvita Dāvida. Visi trīs apsūdzētie nenoliedz konkrētos faktus un savas darbības, tacu neatzīst inkriminētos apsūdzības pantus.

Apjozta ar metāla žogu, baltā kiegeļu ēka Ērgļu ielā Jelgavā ne ar ko īpaši neizceļas citu privātmāju vidū. Kaimipi stāsta, ka draudzes locekļi te vairs nedzīvojau vairākus mēnešus, bet iepriekš mitinājušies apmēram gadu, svētdienās parasti notikušas kuplas sanākšanas.

Lai gan ēka izskatās nelielā, tās istabās mitinājušās vairākas ģimenes. Arī

Māja Jelgavā Ērgļu ielā, kur notika traģiskās dzemības

Nesajēmusi nekādu palīdzību, todien Līva turpat mājas nomira. Ātrā palīdzība tika izsaukta tikai vairākas stundas pēc nāves, mediku uzreiz ziņoja policijai, un tika ierosināts kriminālprocess.

Vai ārsti būtu varējuši Līvu glābt? Jaunās sievietes nāves cēlonis — eklampsija — ir krampju lēkmes vai pat komas stāvoklis, ko rada grūtniecības komplikācijas. Ir skaidro Rīgas Dzemībū nama valdes priekšsēdētāja Santa Markova. Šādu komplikāciju gadījumā sievietei obligāti jāsaņem ārstu palīdzību, lai novērstu krampju attīstīšanos, jo to lēkmes var izraisīt ļoti bīstamas sekas — asinsizplūdumus smadzenēs, tūsku un neatgriezeniskus smadzenu bojājumus, elpošanas apstāšanos un nāvi.

Preeklampsija attīstās vidēji 5–8% grūtnieču, bet smagākos gadījumos bez atbilstošas terapijas var attīstīties eklampsija, kas ir starp pieciem biežākajiem mātes mirstības iemesliem. Komplikācijas var laikus atklāt un ārstēt, ja regulāri apmeklē ginekologu grūtniecības laikā, uzrauga asinsspieidienu un veic analizes, kā arī nosaka optimālo dzemdību laiku un veidu.

Taču Līva Jēgermane un vēl nedzimisais bērns nekādu palīdzību nesaņēma, jo viņas draudzes locekļi neatzīst moderno medicīnu.

Kad par draudzes garīgo līderi kļuvis Jānis Dāvids, viņš sācis liegt ārstu apmeklējumus – «to uzskatīja par vājas ticības pazīmi, iešanu pret Dieva gribu», apsūdzētā Renāra Jēgermaņa māsas Kristīnes liecību tiesā citē *Latvijas Avize*, kas pērn novembrī pirmā publiskoja šīs trāgiskās liecas apstākļus.

Lai gan aizliegums vērsties pie ārstiņiem nav fiksēts draudzes statūtos, tas parādās sarunās un ieteikumos. «Tas ir tāds milzīgs psiholoģisks spiediens,» tiesā skaidrojusi Kristīne, kas pati draudzi pametuši. Slimību gadījumā izmantota tautas medicīna, un galvenais bijis palaušanās uz lūgšanām.

Kristīne liecinājusi tiesā, ka arī Līva bija aizgājusi no draudzes, taču tēvs uzstājīgi aicinājis atpakaļ, «bija liels spiediens». Iešana pret draudzes noteikumiem vai nošķiršanās no tās ir dramatiska abām pusēm, jo «ar tiem, kas pametuši draudzi, palikušie nedrīkst vairs nekādi kontaktēties», un tādējādi tiek sarautas ģimeņu saites. «Domāju, ka mans brālis nemeklēja ārstu palīdzību, jo baidījās, ka draudze tad liks atteikties no tuviniekiem un Dievs sodīs.»

Ko tiesā liecināja pats Jānis Dāvids, kā arī mirušās meitenes māte, žurnālistiem vairs nebija iespējams uzzināt, jo tiesa 19. decembrī akceptēja advokātu lūgumu turpmāk lietu skatīt slēgtā sēdē. Arī *Ir* uzrunāta tiesas ēkas gaitenī, mirušās meitenes māte griezās prom un neatbildēja uz jautājumiem. Viņai līdzās bija otra meita, kas pašlaik gaida mazuli.

KAS IR ŠI DRAUDZE?

Pirmā evaņģēliskā Jēzus draudze reģistrēta 1996. gadā un atbilstoši tobrīd spēkā esošajam likumam pirmajos 10 pastāvēšanas gados ik gadu izgāja pārreģistrācijas procesu, līdz ieguva pastāvīgu statusu. Tās darbībā likumu pārkāpumi iepriekš nav konstatēti, pretējā gadījumā tā netiktu pārreģistrēta.

Draudzes statūtos teikts, ka to dibinājusi kristīšu grupa Rīgā 1900. gadā. Oficiāli draudzes gans jeb augstākā amatpersona ir mirušās meitenes tēvs Valdis Simsons, viņa palīgs – Viesturs Blaubergs. «Svētā gara» vai garīgā līdera statuss, kā par Jāni Dāvidu izteikušies liecinieki tiesā, statūtos nav atrodams.

Kā draudzes mērķis norādita garīgā izaugsmē un tīcība Trīsvienīgajam Dievam, lai draudzes locekļi «dzīvotu dievbijigu, morāli tīru, tikuši skaidru un priekšķīmīgu dzīvi Kristus mācības garā». Draudzes locekļa tiesības ir piedalīties visos draudzes pasākumos, tīkt svētitam, ievēlētam amatos, saņemt garīgo un materiālo palīdzību, savukārt starp pienākumiem ir arī paklausīt draudzes vadībai un «ņemt brīvprātīgu dalību ziedojumu došanā».

Gārigos amatus drīkst iņemt tikai prečeti virieši, kuriem «draudzē ir laba slava». Draudzē ir arī sieviešu padome, kurā drīks būt precētas sievietes vai atraiptes. Šī sieviešu padome gan nedrīkst piedalīties draudzes padomes sēdēs, un tās vadijātājai jāatskaitās draudzes ganam. Kas vada sieviešu padomi, *Ir* neizdevās noskaidrot.

Kad par draudzes garīgo līderi kļuvis Jānis Dāvids, viņš sācis liegt ārstu apmeklējumus – «to uzskatīja par vājas ticības pazīmi, iešanu pret Dieva gribu»

Lai gan jelgavnieki visai atturīgi izsakās par draudzi, *Ir* tomēr izdevās uzmeklēt kādu, kam tuvinieks ir iesaistījies tajā. Ligita, kuras meita pievienojās draudzei pirms nepilniem diviem gadiem, stāsta – jaunā sieviete pametusi labi algotu darbu un tad noslēgusies. Meita bijusi dzīvespriečiga un čakla, labi mācījusies, bet tagad vairs «neietu viņai klāt». Lasot ziņas par draudzes mājā notikušo, Ligita ir sōkā un no sirds cer, ka meita ir drošībā un drīz atgriezīsies «normālā dzīvē». Sieviete piebilst, ka meitai neesot ipašumu, ko varētu pārdot gadījumā, ja kāds viņai to liktu darīt.

Vēl kāds cits vietējais zina stāstīt, ka draudzes iespaidā pazīja pārdevusi savu privātmāju, jo «Dievs tā līcis», un pārcēlusies dzīvot uz draudzes kopējo māju Latvijas nostūri. Vietējā laikrakstā *Zemgales Ziņas* minēts arī gadījums, kad

draudzes locekļi iznēmuši no vidusskolas talantigu bērnu, kam drīz vajadzēja skolu absolvēt.

BIZNESS ĢIMENES LOKĀ

Jānis Dāvids iepriekš bija sabiedrībā zināms kā maizes cepšanas meistars un uzņēmuma *Svētes maize* īpašnieks. Viņam šajā uzņēmumā kopš 2010. gada piederēja 53%, bet 47% – partnerim Valdim Simsonam, mirušās meitenes tēvam un draudzes ganam. 2018. gadu uzņēmums noslēdzis ar 21 tūkstoša eiro zaudējumiem, un pērn februārī par tā īpašnieku kļuvis cits draudzes locekls – Roberts Neimanis. Interesanti, ka šobrīd draudzes reģistrētā adrese Madonas novada Kallos arī pieder kādai Neimanei.

Visi *Ir* mēģinājumi sazināties ar Dāvidu šā raksta tapšanas gaitā bija neveiksmīgi. Arī *Svētes maize* ceptuves apmeklējums apmēram 15 minūšu brauciena attālumā no Jelgavas centra.

Pēc kanēla smaržojošajā bodītē mani kā klientu apkalojoti laipni, bet, tikiļdz pavaičaju par Dāvidu, personāla attieksme krasī mainās – jaunais īpašnieks Neimanis un abi sastaptie darbinieki apgalvo, ka viņu te nevar satikt, tāluņa numura un adreses neesot, neko par viņu nezinot. Tomēr 19. decembrī Jelgavas tiesā novēroju, ka uz sēdi bija ieradies arī Neimanis, kurš visu laiku uzturējās kopā ar Dāvidu un viņa apsūdzēto sievu, kā arī ciemā draudzes locekļiem. Kāda draudzei pietuvināta persona atklāja, ka Neimanis ir Valda Simsona sievas brālis. Neimanis pērn pārņēmis ne tikai *Svētes maize*, bet vēl vienu Simsona uzņēmumu – *Svētes ūdrus*.

Dažādo īpašumu pārņemšanas gaitā dokumentos pavīd arī Blaubergu uzvārds. Viesturs Blaubergs ir otrs draudzes vadītājs. Pēc *Svētes maize* pārdošanas Dāvidu valdē uz laiku nomainīja kāda Alise Blauberga, savukārt uzņēmumā *Svētes ūdrus* iepriekš revidente bijusi kāda Rita Blauberga. Viņai sākotnēji piederēja arī māja Jelgavā, kurā mitinājās draudzes locekļi un notika trāgiskās dzemdības. *Ir* pārliecinājās, ka šai necilajai ēkai pēdējā pusgada laikā jau divas reizes mainījusies īpašnieki – nepilnu mēnesi pēc dzemētājas nāves tā pārdota par 45 tūkstošiem eiro, bet vēl pēc četriem mēnešiem vēlreiz pārdota jau par 76 tūkstošiem, vēsta ieraksti zemesgrāmatā.

DARBIS ĢENERĀLPROKURORAM

Kriminālīeta, ko pašlaik skata tiesa, cietušo nav – neviens no nelaiķes Līvas Jēgermanes gīmenes locekļiem tiesā nav pieteicies, saka prokurore.

Valsts policijā *Ir* apstiprināja, ka saņemta informācija par šo draudzi un sākta resoriskā pārbaude saistībā ar iespējamām nelikumīgām darbībām. Policija arī sadarbojoties ar Bērnu tiesību aizsardzības inspekciju un bāriņtiesu, bet šobrīd atturas no plašākiem komentāriem.

Ierodoties liecināt tiesā, Pirmās evaņģēliskās Jēzus draudzes līderis Jānis Dāvids un viņa sieva Solvita žurnālistiem nesniedza nekādus komentārus un slēpās no kamerām

Uz apsūdzēto sola dzemdībās mirušās sievietes tēvs Valdis Simsons un viņa Renārs Jēgermanis

Vienīgā amatpersona, kas tiesā var iešķiegt šādu pieteikumu, ir ģenerālprokurors. Uz *Ir* jautājumu, vai ģenerālprokurors ir šādu lēmumu izvērtējis un kādi ir viņa apsvērumi par šo lietu, nekādus Ērika Kalnmeieru komentārus nesanāmām. Vieinīgā ar preses dienesta starpniecību sniegta atbilde: «Tiklidz būs pamats, ģenerālprokurors lems par ierosinājumu tiesai, kurā lūdz vērtēt draudzes slēgšanu. Šobrīd no tiek pārbaude.»

Tiesībā zinātpu doktors Ringolds Balodis, kas specializējies reliģijas tematikā, *Ir* atzina – šis būtu gadījums, kad ģenerālprokuroram ir pamats rosināt draudzes slēgšanu un «šādai organizācijai nevajadzētu turpināt darboties», taču vienlaikus bija skeptisks par to, kādas būtu šī soļa praktiskās sekas. «Tā ir tikai aisberga virsotne, jautājums ir dzīlāks par vienas organizācijas slēgšanu. Mēs atkal saduramies ar jautājumu, kas saistīs ar uzraudzību. Vienkārša likvidācija neko neatrisina – viņi pēc brīža reģistrē jaunu organizāciju, ja vēlēsies, vai arī aizies pagrīdē,» komentēja Balodis.

Kopš Satversmes tiesa 2018. gadā atzina par prettiesisku likuma prasību 10 gadius veikt ikgadēju draudžu pārreģistrāciju, pirms tās iegūst pastāvīgu statusu, šī norma no likuma ir svitrota, un «būtībā jau neviens neskātās šīm organizācijām nopakalnūs». Tiesa, šī konkrētā draudze bija ieguvusi pastāvīgo statusu vēl pirms likuma izmaiņām un tātad izgājusi ikgadējo pārreģistrāciju, taču nekādi pārkāpumi atklāti nebija.

«Vispār policijai būtu jāuztraucas par šo jautājumu, faktiski Drošības policijai,» komentēja Balodis, mudinot presi izmantot šo situāciju, lai aicinātu Saeimu no jauna diskutēt par Religiskā organizāciju likumu. «Vajadzētu turpināt diskusiju par Satversmes tiesas spriedumu. Tas ir jādara šai Saeimai, jāatrīsina pārraudzības jautājums.»

NEVIENS AR JUMS NERUNĀS!

Jaunākais darbības pārskats par 2019. gadiņu liecina, ka draudzē ir 132 pieaugašie un 45 bērni, *Ir* noskaidroja Tieslietu ministrijā. Draudze nav piederīga nevienai no baznīcām.

Draudzes telefoni jau vairākas nedēļas ir atslēgti. Vienīgā reize, kad izdodas kaut iši, tomēr aprunāties ar draudzes locekļiem, ir Alūksnes puses Pūzupos. Šī ir normāja vieta – neaofsāltētais un likumotais ceļš turp vēgar daudzām pamestām un izpostītām mājām. Tuvojoties draudzes ēkai, ceļmalās sa krauti nesen nozāgēti koki.

Esmu jau iepriekš noskaidrojusi, ka šajā draudzēs mājā dzīvo Judite Jēgermane – viņa ir apsūdzētā Renāra mamma, kas trāgiskākās dzemdībās Jelgavā zaudējusi vedeķu un mazbērnu.

Pāri mājas slieksniem gan netieku, īsā saruna notiek pagalmā. «Mūs nesapratīs,» atsakoties runāt par dzīvi draudzē, saka sieviete. Tikmēr puisis, kas pirms iznāca no draudzes mājas, uzstājīgi atkārto – žurnālisti nekādos skaidrojumus no draudzes locekļiem nesajēmēs. «Tam ir jāziet sāvs ceļš, lai jau iet tās ziņas. Tie, kas raksta, jau nezina isto situāciju, tur ir 99% nepatiesība, un tas, kas ir patiesība, ir sagrozīts,» viņš komentē.

Lai gan abi nav sajūsmā par manu ierašanos, tomēr izturas laipni un prom nedzen. Cenšos saprast, kāda tad ir situācija ar ārstu aizliegumu draudzes locekļiem. Puisis nepaguris atkārto, ka šīs lietas ir «uzpūstas un safabricētas». Bet sieviete ar smaidu saka: «Ja man ir vajadzība, es eju. Bet arī – nu ko medījis var palīdzēt, ja tāpat Dieva griba ir pāri visam. Tā pārliecība ir veidojusies no konkrētiem gadījumiem, kad medīji arī pa saska – viss ir Dieva rokās.» ●